

Dinka

Yen ekë cî gore atɔ thin në maktem
de lusi da akutnhom (DoCS) website
www.community.nsw.gov.au
në ye thook ke yic:

Arab	Russia
Chinese	Samoa
Croatia	Somalia
Dari	Spanish
Dinka (monyjar)	Tamil
Farsi	Tonga
Fiji	Turkey
Korea	Vietnam
Macedonia	

GËL ËMETH NË YÄÄŇ KU KUɔCLUɔI

Ba meth ka ran thîn ɔŋ ka nek ye në yaar
ka kuɔ lusi, ɔl lany ye DoCS kony (DoCS'
Helpline) në 132 111

TTY (02) 9633 7698

Kɔc cin ke thurää kenë nyuɔth në ya athör thin yic
aaye ka cî thɔɔk abec ku aci yuic bik ke tiŋ në rin
akek baai, yaar ka kuɔcluɔi.

NSW Department of Community Services
4 - 6 Cavill Avenue
Ashfield NSW 2131
(02) 9716 2222
www.community.nsw.gov.au

Spot it. Help stop it: preventing child abuse and neglect

Gör çok.
Kony bi
çok kaac

NSW Department of
Community Services

NSW Department of
Community Services

AJAM ĘYÄŃ ĘMETH KU KUĊ LUĊI

Miith eben anċ yic bik
ya piir ekĕ laau nhiim
bik cien akĕk ku yaan
ye ke yök.

Kerĕc yen tċ, yaan ku
kuċluċi ĕmiith yen aci
ben ĕyen ĕke loi rċt nĕ
Australia yic eben.

Yaan ku kuċ luċi ĕmeth anċ
kerĕc ke ku ace miith nĕ rċth,
eya tenĕkċ ekĕ dhieth kĕ ku
akutnhiim aya.

Yaan ĕmeth ku kuċluċi alĕu bĭ
tuċl tenĕ kuaĥ ĕmeth ka rĕn thii
(rĕn kor) tenĕ kuaĥ ĕkċ ruai.

Miith kek rĕr nĕ yaan ku kuċ
luċiyic aci lĕu bik puċth miĕt ku
bike ekĕ ye kċcdit ye reer ekĕ
riak puċth ku cik puċth dhċr.

Nĕ kolkċk miith aaye yok kenĕ
vantöök ka ye kĕ tċ nĕ ka nek ke
yic nĕ rin ke:

- kċ ken ace naċ kuċny dit ye
ke yök
- Kċ muk ke arĕĕr nĕ piir rac
yic nĕ wet ĕcien luċi, tuany,
pocĕwei, ka nyinköök
- Kċ ekĕ dhiĕth kĕ akĕ nyiĕc
muk nĕ guup ken.

Tĕ yuic yin ba menh nċċ
kerĕc be yök nĕ wet de
yaan ku kuċluċi nyuċth
ċl DoCS nĕ lany de kuny
nĕ 132 111.

Yaan ku kuċ luċi
nĕ miith alĕu bĭ ċl
akaac.

YE ņO YENĚ YAAŃ EMIITH?

AnŃ kuer tɛɛkic yen ke miith ɔŃ. Kaak anŃjic kuɔ luɔi, naak ecin, yaan nĚ weel ku yaan nĚ kuer de kak ke baal.

Kuɔ luɔi de amedhieth ka ran ye nyin tiit nĚ meth yen reer ke ce meth ye gam ka wen yuic meth ke tenĚ dit ku cil de meth, cit yik ciem, alɛeth, te de ceŃ, waal ku tieŃ eleec ku ye tiit enyin dit.

ThŃr ekɔ cin: eetetŃk ce ya rŃl ka ɔăăntŃk juac ye meth yok tĚ cĭ ran ědhieth yen, ran ye muk ka ran dŃ ye loi. AnŃjic ɔăăntŃk ye ben te cin meth ber wĚĚt nĚ wĚt dit rac, thet rac ka bi yaak, bi dhiŃc guɔp.

Yaan nĚ weel raac eeya tĚ ya amedhieth ka ran ěmeth muk reer thin yen meth lek wel rac wen ye ja tuɔl bi meth jal reer ke cĭ puɔu riak ka kueny ye puɔu. Kan anŃjic reer rek ye cok cit yik jăăm dit, bi nhiĚr peen, bi wĚl nyin akek baai, riac ka rĚĚr ɔŃjic riɔc.

Yaan nĚ kuer de baal eya te ye ran dit ka ran dŃ cĭ dit amath ka ran dŃ cĭ dit nĚ ruun yen rŃt maat nĚ yaan yen meth luɔi kek ke baal bik riel den nyuŃth tenĚ meth ka buŃth ke nhiĚr methic bik kek ye luɔi kek ědhăl thin. NĚ kolkok miith aaye kerioɔp ka riĚěc eke nĚ năăk ku riir ke nhiim bi ke puɔl bik rŃt mat nĚ ěkereɛc kĚ yic.

Yaan ěmeth ka kuɔ luɔi eya awuŃc.

YE ņU LĚU BA LOOI?

Miith ku kockör anĵ yic bik cuĵk ye riĵc ně bæi ken yicku ně akutnhom deic.

Gěl de miith ku kockör ně ka yik kee vântök eya luĵi de raan eben. Miith ku kockör alěu bĭ ke ya gel ně yaaĵ ku kuĵc luĵi tě ye kĵc dit nĵĵ riel keĵ loi ně nyinden yic.

Ba ka diir yin ně pial de meth ku ran kör ka piirde yen eekě tueĵ bin yaaĵ gel ka bĭ ĵl akaaku bĭ gel ně dĵ nek kee bĭ ben tueĵ.

Emaktem de luĵi de kek Akut tĵ NSW (DoCS) yien kam ben amedhiěth kony tě nĵĵ yen te rěec lěu bĭ meth ka ran kör kě nek ye yök thin.

LĚU BA YAAņ ĘMETH NE WEEL KU KUĵC LUĵI NYUĵTH KADE?

Tě ye yin ye tak dek meth ka ran kör aĵĵ ka aye luĵi karěec cit thör ěkĵc cin, ka ye läät, ka ba dhiel lěk DoCS tě cin gääu. Cit ye yaaĵ emeth nyuĵth aaci ke nyuĵth ně baĵ cien de athöric.

Yin alěu ba ke dĵ nyuĵth te yub yin DoCS' Helpline (lany de DoCS yen kony) ně 132 111 ně cin wuěu yen cöt ně yään thiĵk, thää ka thier rou kuguan ně koltökic, niin ka dhorou ně wikic (TTY 02 9633 7698).

Ke dun ca nyuĵth abĭ dhil ěmuony – aci buk dhil lěk ran dĵ wen yen ělěk wo yaaĵ ka kuĵc luĵi de meth ku yin aci lěu ba wuĵ lek rin ku tě ĵi yuic ye ba loi.

Lany ye DoCS koony
132 111

YE ņO BĪ DOCS LOI?

Në löŋ ke wuok abi ka cĭ nyuoth në yaŋ ku kuoc luoi emeth kan cääthic ka ka cĭ nyuoth në mĭth wen kek lëu bik naŋ karilic lëu bi ke yien vântök.

Të col yin wuok, ke ran den de luoi abi dhiel è thieec bi yiek lëk juac bi wuok kony buk ke lëu bi meth yien tetök ka mĭth wen kek t thin yok.

Wuok alëu buk jam kenë koc eke dhieth meth. Wuok alëu buk jam aya kenë koc koc rin buk nyic ye kaju yuic amedhieth.

Cit men, wuok alëu buk jam kenë depiöc de meth ka ran eluciye nyin tiit në meth ka koc ruai ke yë. Të ye wuok ye tak ke löŋ cĭ wuok yic ke wuok alëu buk jam kenë bolith. Wuok alëu koc ekë dhieth meth cok ram kenë vään ye koc kony të yuic kek kuny bi ke kony bik menh den muk apuoth.

Të t meth ka ranthii në reec lëu bi ye yökic, wuok aa luui kenë vään eluoi koc ku koc nŋ nyinydit në luoiden yic buk nyic lon t kek tepuoth cin dier. Të ye wuok ye tak lon meth ato te reec nŋ ke lëu bi ye yök, ka lëu ku buk yiekte puoth lëu ben ceŋ thin. Wuok aye meth ka ranthii ku koc ken mat në wet bi matic te cin gääu.

BA NYIC KA DE LON METH AYE KUJC LOOI KA YON?

Anonj ciit ye ke tinj ku takē yic ye kuat eyaonj ku kucluci de meth nyuoth (Keek ekak aaci gōōr nē weregaaak ke yic).

Yök yenē cin toj ekek cit ke yök aci ye nyuoth lon nonj yen kucluci ka yaonj.

Te gem yin ye lon meth aci kucluci ka ci yonj, ke yen apuoth ba kek piir yen emenhē muk n yinhom, cit yik:

- Bī meth ka ran e dhieth puoc wei nē kocic ka pocē wei te de cej, nonjic ke cen ke ye rom kenē koc ēkuat de

- Yaonj ka kuoc luci eemithakecke
- Akekol nyoth akek tenē amēdhieth, nonjic akek baai
- Kek ke guoc ka tuany de nhom tenē amēdhieth ka ran emuk ye kek ya kawen rēec te den lēu bī kek meth muok thin
- Amedhieth ka koc ye nyin tiit aaaye koc yonj nē wet de mou ka wel kok rēc riel den lēu ben nyin ya tiit nē meth.

Te cin ke yaonj ka kuoc luci emenh nyic, acol eyen menh du, col DoCS ementogē nē 132 111.

KA LËÜ BIK YA CIT KUJC LUDI

Cit tɔ nē mīth guup

- Naŋ acuɔl, ie bī meth ya cool ēreer ke ce lāk
- Gör ka kuel emieth
- Rēēr bar ye nyin panabun, ʔān ye kɔc matnhiim, bæi kɔk
- Ba nhiēr eren dit gör aretic
- Bī pial nē wet erun
- Kək tɔ guɔpic ce ke tōk. Cit men arəm cin wal, ayiēl ya alanh e lac gel emēth thar bēēl, ka abuɔr əlaac
- Lēet, cuup, thītenhom
- Ba dier lɔn bin yī ya lēeiwei
- Ba cuɔk lɔ tueŋ ku ba cuɔk cil
- Ba yī nhom kǎn kək ke piir
- Bī del rɔt nyuac ka bī riak ku bi nhiem ye yic rith.

Cit nyōōth amedhiēeth ka kɔc ye mīth muk

- Bamieth dit, te de ceŋ, aleeth, tiit nyin nē tuany ka pan puɔth ken riak
- Bī meth puɔl ke cī tir apuɔth
- Ba kacepuɔu du cuɔk ye nyuɔth meth
- Ba meth cuɔpwei
- Ba cuɔk ye rɔm kenē meth ka ba rɔt cuɔk cuɔt rɔt meth nē kam dit beeric aret
- Ba ke ye takic cuɔk ye looi
- Ba menh tōk ya nyiec loi nē mīth akec ke yic.

CIT NYOTH YŶŶ CINĒ METH NŶK NĒ KŶC CĪN

Cit tŶ nĒ mĭth guup

- Yān nyin, nhom ku yeth cĭ rŶth dhiĉ
- Wĕēt dit nŶŶĭc Ŷuet erĭĉp kuvāntŶk
- Wet cĭ meth luel tenĒ ĕtetŶk ce yŶk aci thoŶ kenĒ tetŶk
- YāntŶk ku cĭt kŶk lĕu bik ken eebei tetŶk nyuŶth cĭmen de thoŶ elāāk (gāc), nyuel ĕcin
- PuŶr nyoth kĕcku ŶuĕteriŶp
- Riāk ĕka tŶ nĒ yacĭc akenthin kecin akekol theĕr nyoth arĕm dit
- DhuŶŶ eeyoom, cit men mĭth thĭi kenĒ ruun ke dit ka diak dŶt
- NyuŶp ku gŶr
- Yuub enhom wen lĕu bi meth cŶk aye rĕĕr ke ye nin nhial, aŶk, athŶŶ ka kuĕĕr de riem nĒ nyinic wen ye nyuŶth lŶn meth acit ke cĭ luŶi kerac.
- YāntŶk juac ka ka yān ci riany
- Liĕk eekek ĕkŶc wok, mou ka weel rac

Cit nyŶŶth amedhiĕĕth ka kŶc ye mĭth muk

- WuŶny, cĭt, ner ĕkŶk
- Cit nyŶŶth riak cĭ yān ye tik dhieth riak nŶŶĭc rĕt de guŶp loithok, riĕlic de lŶ roor ku laac ku Ŷuĕr ĕguŶp cen rŶt maat nĒ thuĕc yic ka kek ke thuĕc kŶk cit men theĕr waar nhier ye ke.
- Bĭ amedhiĕĕth ka kŶc ye mĭth muk cĕth ĕgem lŶn kek arĭĉc bik menh den luŶi tetŶk
- Akekol da akek tŶ n kuatic
- Akekol de kuŶc luŶi de vŶn ŶŶt yen ĕkor
- Cool ĕlŶ keny kenĒ meth ka mĭth tĕ de wĕi ka vāān ĕloi loi kŶk kenĒ ka cĭ lĕu nĒ kuĕnyic ka vāān tŶk dalc kŶc puŶth, liĕk kŶk cĕ mĭth ka kek kŶc guup kŶk yen ĕkĕ kuui.

CIT NYOOTH YÄÄŋ EWĒĒL

Kek kuat ekarec eben
 ye lusi meth aye meth
 takic, ku “yaan de
 weel” eet ye meth
 tekthin raac.

Cit to në mīth guup

- Ba yök në yepuou ke piir cī rēec ku pel ke kepuoth wei
- Ba kōc kōk cūk ye thiēkic
- Ba puou ya daak në kōc kōk
- Bī cien nyiny puoth to kenē koctenē ke ye loi në nyindhia
- Bī kōc kenhiim jāt thin areetic, në wet gōrē cieŋ puoth
- Cieŋ cī rōt waac cit lusi eka raac, yōt eewēlic, jōl ekōc
- Bī wel nyin akek baai.

Cit nyōōth amedhiēēth ka kōc ye mīth muk

- Ba ya cool ke yī jaam ran, ba raan dōl (buōi de kōc) ka ba meth dhōl, ka ba cūk ye leec ku ye tig
- Thieck ekeŋ dit ka thiec cī puoth
- Ba ya cool enemy, yaan racnē kuer de lēst, copweeei ku ba kōc ya gōk
- Ba gam lōn meth dō arac ka kuc wēl
- Ba ke ce ke puoth loi cit men ba ran cuop roor në riel ka ba lēiwei ke ya awuoc
- Akek baai.

CIT NYOTH YAAŋ NĚ KUER DE MĚK ĚPINY (KĚK KĚ BAAL)

Cit tɔ nĚ miith guup

- Ba kek baal laaric cit: aci ŋa die ŋa die luɔi tetɔk
- Bĭ lek nĚ kuer lɔɔk ka nĚ kuer dɔ pĕi
- Cɛŋ lĕu ye nĚ riɔk cit, piir nĚ waal, bĭ them bĭ rɔt dɔɔ nɔk, bĭ rɔt lu
- Ba tɛɛc agĕn nhom ke yĭ cĭ rɔt eben nĚ pɔth alɛɛth puɔu cien mieth ka ye cam arĕt
- Bā puɔu cien mieth ka yĕ cām arĕtic
- Riāny ka kuĕer dit ee tĕ de dhiĕth
- Tueny tueny ye ke wuɔk nĚ kap rɔtic
- Bĭ thin dhiɔc, aŋuem,yac alɔŋ piny ka ɔɔɔm
- Lieny ĕnyankor nĚ ruun
- Ba rɔm kenĕ raan nyic ka raan ye tak ke ye kɔc mākpinu
- Mɔc dit ĕwuĕuku ka juac ye ke gam cĭ lĕu ke nĚ luel
- Bĭ ya cool ĕkaat baai
- Kuɔc cɛŋ dit cit bĭ ya laac nĚ bĕɔkic ka acuɔl
- Ba meth luɔikarec cit kek kĕ baal cĭ lɔ kĕ ruun kĕ.

Cit nyĕoth amedhiĕth ka kɔc ye miith muk

- Ba meth pioc nĚ deerjĕk ka kek ebaal ka ba meth luɔi ka theny rɔt baal
- Ba meth jal nyuoth kek rec ke baal nĚ baai nyin
- Cĭ kan mac ther nĚ wet cen meth luɔi kek edeerjĕk
- Bĭ yĕk nĚ riel bĭ luui nĚ kek ĕbaal kenĕ miith kɔk
- Bĭ riac neĕwĕ ke baal ye luel nĚ kɔcthok
- Bĭ miith thii pĕn liec nĚ kɔc ĕke dhiĕth ke.